

Beleidsplan WO2Net 2025 – 2027

Inleiding

In de oprichtingsakte van Stichting WO2Net staat de doelstelling ervan helder geformuleerd: *“De stichting stelt zich ten doel het bevorderen van kennis en innovatie met betrekking tot de overdracht van het verhaal van de Tweede Wereldoorlog, waarbij voor het bereiken van met name jongere generaties zowel samenwerking tussen organisaties noodzakelijk is, alsook een samenhangende, vraaggerichte en toekomstbestendige aanpak van educatie, museaal aanbod en digitalisering.”*

Stichting WO2Net heeft dus tot doel om bij te dragen aan een goede overdracht van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog en de relevantie daarvan voor het heden aan een zo groot mogelijk en bij voorkeur ook jong publiek. Dit doet WO2Net door te fungeren als kennis- en innovatiecentrum Publieksbereik voor WO2-verhalenvertellers. Verschillende facetten van publieksbereik krijgen daarbij aandacht, waaronder nieuwe technologieën die kunnen helpen om een breder en nieuw publiek te bereiken. Hiermee richt de stichting zich op professionele instellingen die het brede publiek voorzien van informatie over de Tweede Wereldoorlog, met name de oorlogs- en verzetsmusea, herinneringscentra, archiefinstellingen, schrijvers, en programma- en theatermakers.

WO2Net bereikt zelf in directe zin het publiek middels beheer en doorontwikkeling van diverse digitale platforms met informatie over (aspecten van) de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, zoals Oorlogsbronnen.nl, en door actief bij te dragen aan de realisatie van andere digitale platforms met datzelfde doel, zoals oorlogsvoorderechter.nl en onslanland.nl.

Stichting WO2Net is in september 2024 operationeel geworden, en bouwt voort op enerzijds de activiteiten en projecten van Netwerk Oorlogsbronnen, dat zich richtte op het digitale domein van archieven en collecties WO2, en activiteiten van Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45 vanuit het museale en educatieve domein.

Stichting WO2Net wordt voor haar structurele taken op het gebied van kennis en innovatie Publieksbereik en het beheer en de doorontwikkeling van Oorlogsbronnen.nl gefinancierd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 worden missie, visie, positionering en rolopvatting van WO2Net besproken. In hoofdstuk 2 worden de activiteiten en prioriteiten benoemd voor de jaren 2025 t/m 2027, op de twee kernactiviteiten van de stichting:

- * doorontwikkeling van de Kennis- en Innovatiefunctie Publieksbereik & Innovatie

- * doorontwikkeling Oorlogsbronnen.nl en andere digitale platforms WO2

Hoofdstuk 3 bespreekt de middelen, tijdlijn en evaluatie over de periode 2025-2027 en geeft een overzicht van lopende projecten en nieuwe initiatieven.

1. Missie, visie en kernwaarden

1.1 Missie

“WO2Net helpt ‘WO2-verhalenvertellers’ een zo groot mogelijk, en liefst ook jong publiek te bereiken. Niet door te bepalen ‘hoe het moet’, maar door te fungeren als verzamelpunt, kennisbank, motor voor innovatie in publieksbereik, online en offline.

Zelf bereikt WO2Net een zo groot mogelijk publiek met Oorlogsbronnen.nl als nationale digitale WO2-infrastructuur. Met en binnen deze digitale infrastructuur blijft WO2Net innoveren. De ervaring en digitale expertise die we daarmee opdoen zetten we actief in om andere organisaties te helpen hun publiek online te bereiken, via webapplicaties of andere toepassingen.”

Deze missie is vastgelegd vanuit de visie dat verhalen uit en over de Tweede Wereldoorlog uiteindelijk altijd gaan over vrijheid en onvrijheid, de waarde van democratie en rechtsstaat, het belang van keuzes, en de gevolgen van geweld, discriminatie en uitsluiting. Deze verhalen nodigen uit tot debat en reflectie, ook in en over het heden. Daarmee dragen ze bij aan de weerbaarheid van onze samenleving. Maar als die verhalen wel worden verteld maar niet worden gehoord, missen zij hun doel. WO2Net wil verhalenvertellers daarom helpen een zo groot mogelijk publiek te bereiken. Niet door te bepalen ‘hoe het moet’, maar door verzamelpunt, monitor én motor voor innovatie in publieksbereik te zijn.

1.2 WO2Net: voor Publiek en Professionals

In haar activiteiten werkt WO2Net zowel BtoB als BtoC:

- In het digitale data-domein spreekt WO2Net zelf en direct een groot publiek aan (BtoC). Dat doen we met Oorlogsbronnen.nl en door bij te dragen aan de ontwikkeling van andere digitale WO2-platforms die zich richten op het brede publiek (Ons Land, Oorlog voor de Rechter).
- In de kennis- en innovatiefunctie werkt WO2Net ‘BtoB’, waarbij de activiteiten en projecten gericht zijn op professionals en organisaties die als ‘verhalenverteller’ een groot publiek willen bereiken met de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog en de relevantie daarvan voor het heden. Ook hier is de digitale component een forse, bijvoorbeeld door bij te dragen aan het realiseren van veel meer aansprekende (publieks)toepassingen die met data van WO2-instellingen en archieven gemaakt kunnen worden. De WO2-verhalenvertellers waar WO2Net voor en mee werkt zijn musea, herinneringscentra, documentaire-, podcast-, theater- en filmmakers, schrijvers en onderzoekers.

WO2Net biedt dus:

- Het publiek platforms waarin digitale bronnen uit en over deze oorlog verrijkt en in context worden aangeboden,

- Verhalenvertellers expertise en een platform voor kennisuitwisseling over nieuwe ontwikkelingen en best practices, gericht op publieksbereik dat impact heeft, specifiek bij een jong publiek.
- De WO2-sector en beleidsmakers inzicht in het publieksbereik van de WO2-verhalenvertellers: het aanbod, de ‘witte vlekken’ daarin, en het gebruik daarvan.

1.3 Hoe doet WO2Net dit?

- Door digitale bronnen over WO2 te blijven verzamelen en aan te bieden. Direct aan het brede publiek, op verschillende manieren, maar ook aan WO2-verhalenvertellers die daarmee eigen toepassingen kunnen maken.
- Door WO2-instellingen expertise aan te bieden over het gebruik van digitale bronnen/data/technieken/mogelijkheden om daarmee beter/anders hun publiek te bereiken.
- Door op zoek te gaan naar succesvolle methoden / ontwikkelingen/ instrumenten, binnen de WO2-sector en daarbuiten, die publieksbereik bevorderen (‘proven technology’) – offline en online. ‘Darbuiten’ = andere sectoren die gericht zijn op publieksbereik, de wetenschap en internationale organisaties/expertise.
- Door samen met WO2-verhalenvertellers nieuwe methoden en manieren te ontdekken en te ontwikkelen om verhalen over de Tweede Wereldoorlog en de doorwerking daarvan in het heden aan een groter en liefst ook jong publiek over te brengen.
- Door bij WO2-verhalenvertellers kennisvragen op het gebied van publieksbereik op te halen, en daarop proberen in een aanbod te voorzien.

In haar activiteiten en projecten hanteert WO2Net altijd de volgende drie kernwaarden:

- vernieuwend
- verbindend
- concreet

Het volledige overzicht van wat WO2Net de WO2-sector en andere WO2-verhalenvertellers te bieden heeft, het (*document: WO2Net, weet ons te vinden voor...*), is te vinden op de website van WO2Net.

1.4 Positionering WO2Net

WO2Net is geen brancheorganisatie of sectorinstituut, maar een (samenwerkings)partner binnen de WO2-sector en daarbuiten. De stichting werkt bilateraal met andere partners in de WO2-sector samen, maar is ook actief binnen het Veldberaad, waarin de belangrijkste WO2 Musea en Herinneringscentra (SMH) zijn vertegenwoordigd, evenals de Oorlogsgravenstichting, Nationaal Comité 4 en 5 mei, NIOD en Liberation Route Europe. Hierin speelt WO2Net een verbindende en faciliterende rol spelen. In deze constellatie zit de toegevoegde waarde van WO2Net vooral in het (aan)bieden van innovatie en digitale expertise, en het agenderen en faciliteren van WO2-brede ontwikkelingen op de domein Publieksbereik.

WO2Net werkt voor en met de hele WO2-sector, die breder en groter is gedefinieerd dan gebruikelijk omdat onder de noemer 'verhalenvertellers' ook andere, nieuwe professionals en organisaties worden betrokken. Door dit brede spectrum te kiezen wordt vernieuwing en verbreding bevorderd en een landelijke overzicht over wat er allemaal gebeurt en wordt ontwikkeld op WO2-terrein bevorderd, bijvoorbeeld door periodiek te monitoren wat er aan aanbod door de WO2-verhalenvertellers voor het publiek is, en in welke mate dat wordt gebruikt.

1.5 Rolopvatting WO2Net

WO2Net opereert in verschillende rollen:

- **Makelaar** en **kennishub** als het gaat om kennis en innovatie in publieksbereik, online en offline.
- **Expert** op het gebied van digitale bronnen en het gebruik daarvan in publieksbereik.
- **Beheerder** en **ontwikkelaar** van de nationale digitale infrastructuur Oorlogsbronnen.nl en andere digitale toepassingen op het domein WO2data.
- **Aanjager, (co)producent en projectleider** in projecten gericht op het ontwikkelen van effectievere vormen van publieksbereik.
- **Monitor** van publieksbereik WO2-verhalenvertellers en (informele) educatie: omvang, gebruik, impact, witte vlekken.

2. Beleid en prioriteiten 2025-2027

2.1 Publieksbereik en Innovatie

museaal/educatief/digitaal – ten behoeve van De WO2-verhalenvertellers

Vertellen over het verleden in het heden doen we anno 2025 anders dan in voorgaande decennia. In museale presentaties, educatieve programma's, publicaties, rondleidingen, podcasts en voorstellingen worden nieuwe technieken ingezet. En door de opkomst van nieuwe media kunnen verhalen op alternatieve manieren worden overgebracht, waarbij steeds vaker ook onderzoek wordt gedaan naar de impact hiervan op het bereikte publiek. Een publiek dat steeds meer gewend raakt aan nieuwe media en andere vormen van kennisoverdracht, maar zelf vaak niet meer direct met de WO2-geschiedenis in verbinding staat.

Dit maakt een voortdurend zoeken naar kennis over (verschillende vormen van) publieksbereik en het vertalen van nieuwe inzichten daarin naar concrete activiteiten en verhalendragers, belangrijk. Zodat we niet alleen blijven vertellen, maar óók gehoord blijven worden.

Als een spin in het web vergaart WO2Net kennis over effectieve vormen van publieksbereik (best practices) het gebruik ervan en nieuwe ontwikkelingen daarin. Dit omvat ook het vertalen daarvan naar innovatieve concepten en projecten die samen met WO2-verhalenvertellers kunnen worden gerealiseerd, zodat zij hun publiek online en offline beter kunnen bereiken en anderen ter inspiratie kunnen zijn.

De senior-medewerker Publieksbereik is samen met de community-manager van WO2Net, activiteiten en netwerken aan het opzetten en onderhouden die op het bovenstaande gericht zijn. In 2024 heeft al een uitgebreide inventariserende gespreksronde plaatsgevonden met 'WO2-verhalenvertellers' die nog niet in het netwerk vertegenwoordigd zijn, en partijen die innovatie en nieuwe inzichten kunnen verschaffen over de meest effectieve vormen van publieksbereik. Hier is een breed scala aan WO2-verhalenvertellers en manieren van overdracht van verhalen bij betrokken (uiteraard ook de museale overdracht).

2.1.1 WO2Wijzer: Kennisinfrastructuur en Adviesraad Publiek WO2Net

Het toepassen van succesvolle methoden/nieuwe ontwikkelingen, meer inzichten en instrumenten gebruiken, experts 'aftappen' – alles dat kan helpen publieksbereik (online en offline) te stimuleren in de breedste zin van het woord. Voor veel WO2-instellingen is het lastig om zelf actief daarnaar op zoek te gaan, omdat ze vaak beperkt in omvang zijn en daar moeilijk menskracht en middelen voor vrij kunnen maken. Terwijl diezelfde instellingen komen zelf juist vaak met mooie en goede initiatieven en activiteiten die op hun beurt een groter bereik en gebruik binnen de sector verdienen. Hier ligt een taak voor WO2Net: kennis ophalen, en verder brengen. Dat betekent netwerken en actief inzichten en succesvolle praktijkervaringen (laten) delen en op een laagdrempelige manier aanbieden.

WO2Net werkt in de periode 2025 – 2027 langs diverse lijnen aan het zijn van een platform om kennisuitwisseling te faciliteren over nieuwe ontwikkelingen en best practices waar WO2-verhalenvertellers hun voordeel mee kunnen doen. In 2025 wordt vastgesteld in welke vorm die

kennisuitwisseling het beste kan worden aangeboden, online en offline, en vanaf 2026 moet die kennisinfrastructuur worden opgezet/gebouwd binnen de digitale WO2Net-omgeving.

De begin 2025 gevormde Academische Adviesraad Publieksbereik WO2 (roepnaam: Adviesraad Publiek WO2Net) helpt daar ook bij. Deze raad – onder leiding van prof. dr. Kees Ribbens (NIOD) – brengt deskundigen uit verschillende vakgebieden bij elkaar; van ethiek en psychologie tot digitale cultuur en storytelling. Samen denken zij mee over hoe we de verhalen van en de herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog op een inclusieve, innovatieve en maatschappelijk relevante manier kunnen blijven delen. Ze geven advies, signaleren trends, en helpen projecten aanscherpen. Stichting WO2Net initieert en coördineert en brengt vraagstukken vanuit het brede veld in. Op die manier wil WO2Net een stevige brug slaan tussen wetenschap, erfgoedpraktijk en samenleving – zodat het verleden ook in de toekomst blijft inspireren. De raad bestaat uit: Prof. dr. Kees Ribbens, Prof. dr. Joost Rosendaal, Piek Knijff (MA), dr. Andries van den Broek, Lucia Calvi, dr. Marc van Berkel, dr. Esther Captain en Victor de Boer, en komt tenminste driemaal per jaar bijeen.

2.1.2 WO2Werkplaats: ontmoeting & debat, reflectie & actie

De Tweede Wereldoorlog, en de hedendaagse omgang daarmee, is altijd waardegeladen en kent een eigen dynamiek waarin ook maatschappelijke en technologische veranderingen hun aandeel hebben. Dit levert altijd vraagstukken op, soms polemieken en vaak behoefte aan reflectie, ook binnen de WO2-sector zelf. Om het eigen denken te scherpen en te leren van elkaar wil WO2Net dit soort vraagstukken en thema's helpen agenderen, en het gesprek hierover faciliteren. Dat doen we offline, in fysieke bijeenkomsten, en ook online.

Strategische themabijeenkomsten WO2Net 2025

1. Publiek geheugen, publiek geweten
Geopolitiek, publieke rol & morele afwegingen
2. Impact in uitvoering
Hoe maak je inzichtelijk wat je teweegbrengt — bij bezoekers, in het onderwijs, in de samenleving?
3. Erfgenamen van de oorlog
Post-witness era, intergenerationeel trauma, nieuwe toon
4. Educatie & toegankelijkheid
Presentatie Educatie monitor & studie 'taalarme mensen'

Vooruitblik 2026

Impact, mogelijkheden en risico's van AI, Generatie Alpha, Immersive storytelling en Ethiek & innovatie

Flankerende activiteiten

- Onderzoek naar mogelijkheden van het ontwikkelen van online communities. Dit kan in eerste aanleg aan de hand van een aantal thema's die breed in de sector leven (impact,

geopolitiek, postwitness / intergenerationeel, AI en XR, immersiviteit en ethiek), anderzijds door de Tafels van het Veldberaad te faciliteren middels een online community.

- Ontwikkeling Tijdgeest, een nieuw concept waarin de WO2-geschiedenis wordt geplaatst in de context van het heden – vanuit het individuele bewustzijn.

2.1.3 Activiteiten specifiek gericht op het bevorderen van kennisoverdracht jongeren

Een van de manier om een groot en vooral jong publiek te bereiken met de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog en de relevantie daarvan voor vandaag, is educatie. WO2Net wil vanuit haar kennis & innovatietaak de ontwikkeling van (non-formeel) kwalitatief hoogwaardig educatief materiaal en projecten bevorderen en onder de aandacht brengen, en de makers daarvan ondersteunen en verbinden.

Alles wat aan kennis- en informatieoverdracht plaats vindt buiten het reguliere onderwijs om is voor WO2Net een relatief nieuw aandachtsveld dat in ontwikkeling is. Daarom is medio 2024 een ‘kwartiermaker Educatie’ aangetrokken. Dit heeft geleid tot:

- het initiëren en begeleiden van onderzoek naar de vraag hoe beter ingespeeld kan worden op laaggeletterdheid bij het ontwikkelen van educatief materiaal en museale presentaties. Dit is een samenwerkingsproject met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, en in eerste instantie gericht op het 4 en 5 mei *Denkboek* dat door scholen in primair en voortgezet onderwijs veel wordt gebruikt. Op basis van het onderzoek en de verbeteringslag wordt in 2025 door WO2Net een handleiding geschreven voor het veld. Met deze handleiding kunnen andere instellingen hun materiaal onder de loep nemen en hun educatieve materiaal verbeteren. In 2026 en 2027 worden soortgelijke initiatieven ontplooid op andere prioritaire aandachtsgebieden binnen het domein van ‘kennisoverdracht jongeren’.
- Opzet en uitvoering van de monitor ‘WO2 kennisoverdracht Jongeren’ om aanbod van (informele) educatie in kaart te brengen. Deze monitor wordt vanaf 2025 tweejaarlijks gehouden, zodat ook trends en ontwikkelingen hierin zichtbaar worden. De monitor zal daarbij ook de mate van gebruik van activiteiten meten die in het kader van ‘informele educatie’ aan jongeren wordt aangeboden. Over kwaliteit van het aanbod buigt de monitor zich niet, hierin zal worden voorzien door een Kwaliteitskader dat door WO2-instellingen zelf wordt ontwikkeld.
- Binnen Oorlogsbronnen.nl is een schat aan digitale bronnen beschikbaar die ook heel goed educatief kunnen worden ingezet. In 2025 wordt onderzocht hoe die bronnen zo goed mogelijk kunnen worden aangeboden voor docenten in PO en VO, die zelf lessen maken over de Tweede Wereldoorlog. Op basis hiervan: pilotprojecten met partners uit het veld ontwikkelen om nieuwe vormen en invalshoeken van kennisoverdracht met behulp van digitale bronnen te verkennen.

WO2Net

- Delen van 'best practices' op educatief terrein (projecten en lesmaterialen/methoden) en online publiceren van nieuwe inzichten hierin/over die binnen en buiten de WO2-sector beschikbaar komen.
- Periodiek onderzoek naar effectieve manieren van kennisoverdracht over de Tweede Wereldoorlog. Te denken valt aan onderzoek naar de impact van - experiences, - verbinding met de actualiteit, - films en series, WO2games, etc.

2.2 Oorlogsbronnen

Oorlogsbronnen.nl is in 2013 gestart als B-to-B digitaal platform; een showcase voor het netwerk om te laten zien wat er in termen van techniek en presentatie mogelijk is als een rijke hoeveelheid digitale bronnen (archieven en collecties) in samenhang worden gebracht en getoond. In 2016 werd met dit digitale platform koers gezet naar ook het ‘het grote publiek’. Vervolgens werd in 2019 naast Oorlogsbronnen.nl de website Oorlogslevens.nl gelanceerd: een website waar geautomatiseerd tijdlijnen voor oorlogsgetroffenen werden gegenereerd vanuit bronnen. Dit bleek een gamechanger; het grote publiek bleek erg geïnteresseerd in wat “mensen/ familieleden overkomen is in de oorlog”. De bezoekersaantallen liepen fors op, er ontstond een achterban van “actieve fans” en het concept van reconstructie van mensenlevens vanuit bronnen is daarna door verschillende archiefinstellingen overgenomen. In 2020 is Oorlogslevens.nl geïntegreerd in Oorlogsbronnen.nl. Inmiddels zijn er zo’n 750.000 personen van wie data en tijdlijnen beschikbaar zijn.

De ondertitel van Oorlogsbronnen, ‘de oorlog dichtbij’, laat de insteek van dit digitale platform zien: het aanreiken van informatie over zoveel mogelijk mensen en gebeurtenissen die in archieven en collecties voorkomen, gerelateerd aan locaties en momenten in de tijd. Op die manier kan al heel snel op een persoonlijk, en ook heel lokaal niveau, informatie worden gegenereerd over wat mensen meemaakten tijdens de Tweede Wereldoorlog, informatie die voor veel mensen in het hier en nu nog steeds persoonlijk relevant is – of helpt om de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog toegankelijker naar het publiek te brengen.

De koers richting het grote publiek bracht wel het besef met zich mee dat de meeste niet-professionele bezoekers van de site niet ‘als vanzelf’ meteen de bronnen induiken – tenzij ze al een specifieke, gearticuleerde vraag hebben. Het bleek belangrijk ze, onder meer via inhoudelijke artikelen en thema-pagina’s, te geleiden naar de informatie die Oorlogsbronnen.nl biedt, en – daar waar mogelijk – ook context aan te reiken bij de door inmiddels 155 archief- en collectie beherende instellingen digitaal beschikbaar gestelde bronnen (inmiddels 1.639.297, exclusief kranten). Jaarlijks groeit het aanbod aan digitale data nog steeds, door nieuwe collecties en archieftoegangen te koppelen.

2.2.1 Doorontwikkeling Oorlogsbronnen

Naast het steeds toevoegen van nieuwe bronnen, afkomstig van archiefinstellingen en andere collectiehoudende organisaties, moet Oorlogsbronnen.nl voortdurend worden doorontwikkeld om de online bezoeker goed en gebruikersvriendelijk van informatie te kunnen blijven voorzien, en het publieksbereik te vergroten. Middels periodiek doelgroeponderzoek en gebruikersonderzoeken worden daartoe verbeterpunten in kaart gebracht en onderbouwd.

In 2025 is op basis daarvan ingezet op het anders inrichten en vormgeven van de tijdlijnen op de persoonspagina’s, het verbeteren van de homepage en van de zoekingen en -mogelijkheden. Voor 2026 staat op de rol om een aantal functionaliteiten rond de bronpagina’s te verbeteren, meer AI Chatbots in te zetten, en ook veel meer Oral History materiaal (gesegmenteerd) toe te voegen. Ook wordt onderzocht hoe de data van Oorlogsbronnen meer en makkelijker door docenten in het onderwijs kunnen worden gebruikt.

De tijdlijnen en zoekingen brengen bezoekers van Oorlogsbronnen naar de bronnen, maar ook inhoudelijke artikelen doen dat, zoals bijvoorbeeld [Een weg uit Theresienstadt: het eenmalige transport naar Zwitserland - Netwerk Oorlogsbronnen](#). Zo'n artikel of een inhoudelijke pagina met uitleg over een lokale gebeurtenis wordt dan gekoppeld aan alle beschikbare foto's over de gebeurtenis en is daarmee voor de gebruiker interessanter dan een losse foto zonder context. Daarnaast worden ook verdere verdiepingspunten aangeboden naar andere relevante concepten en/of een breder achterliggend thema. Langs deze weg worden WO2-onderwerpen aangereikt op een niveau dat past bij verschillende gebruikersgroepen om langs die weg interesse voor andere bronnen of gerelateerde thema's op te wekken. Daarnaast worden verdiepende themapagina's ontwikkeld waarmee bepaalde WO2-geschiedenissen op een toegankelijke manier worden toegelicht en van historische verdieping worden voorzien. Voorbeelden: [De tocht naar Engeland - Netwerk Oorlogsbronnen](#) en [De Luchtoorlog boven Nederland - Netwerk Oorlogsbronnen](#).

In 2025 zal in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een themapagina over Roofkunst worden ontwikkeld. De themapagina's voor 2026 en 2027 worden nog nader ingevuld.

Om een show-case positie vast te kunnen blijven houden, moeten we binnen het platform Oorlogsbronnen.nl blijven experimenteren met nieuwe technieken om informatie te delen / dynamisch vindbaar te maken, en voor specifieke gebruikersgroepen toegankelijker en met meer impact. Hierbij kan onder meer gekeken worden naar de inzet van large language models (AI) om de huidige zoekomgeving te versterken met bijvoorbeeld een chat interface.

2.2.2 Vergroting bereik Oorlogsbronnen

Het aantal bezoeken aan Oorlogsbronnen.nl stijgt jaarlijks nog steeds. In 2023 waren er 857.022 bezoeken aan de site, in 2024 tot augustus waren dat er al 708.950 (vergelijkend met periode 2023 tot augustus lijkt dit op een stijging van ongeveer 38%). Maar daarmee is het maximale bereik van deze site nog lang niet bereikt. In 2024 heeft uitgebreid doelgroepenonderzoek plaatsgevonden, dat veel waardevolle informatie opleverde over welke soort bezoekers in welke mate de site vinden, hoe ze daar komen en wat ze daar zoeken (of niet). Op basis daarvan is een Marketing- en Communicatieplan opgesteld, dat vanaf 2025 wordt uitgerold en zal uitmonden in concrete marketing- en communicatieacties, en een content- en communicatiekalender voor het laatste kwartaal van 2025, kalenderjaar 2026 en daarna. Naast kleine gerichte online campagnes wordt momenteel gewerkt aan een communicatieplan om de bekendheid van Oorlogsbronnen.nl onder jongeren (18-35 jaar) te vergroten en . . aan een communicatieplan voor een eerste grootschalige publiekscampagne in 2026 . Voor de realisatie van beiden is additionele financiering nodig via via fondsen.

2.2.3 Spinoff van Oorlogsbronnen

In Oorlogsbronnen.nl is door VWS de afgelopen jaren structureel geïnvesteerd met het oog op de vernieuwende dynamiek die vanuit deze digitale infrastructuur uit moet gaan, richting 'de sector'. Deels is dat nog niet het geval – er wordt bijvoorbeeld nog maar zeer beperkt wat gedaan met de beschikbare data door andere partijen. Maar toch heeft Oorlogsbronnen.nl de gewenste digitale dynamiek wel geleverd, want alleen met de expertise die is opgebouwd binnen

Oorlogsbronnen.nl over omgang, koppeling en presentatie van digitale bronnen kon Onsland.nl en Oorlogvoorderechter.nl worden ontwikkeld. Die expertise is in de Nederlandse erfgoedwereld uniek te noemen, buiten Nederland overigens ook, en de partijen met wie daarin gewerkt wordt zijn bedrijven die vooraan staan waar het gaat om innovatie op dit gebied.

Oorlogsbronnen.nl is meer dan alleen een website; door al die investeringen, jarenlang bouwen en ontwikkelen, en 155 deelnemende organisaties die hun data aan ons beschikbaar stellen, is het een nationale digitale infrastructuur WO2 geworden. Een die bestaat uit een omvangrijk en complexe ‘achterkant’, met daarin een ongelooflijke hoeveelheid aan data en relaties daartussen, gepresenteerd op Oorlogsbronnen.nl middels een gebruikersvriendelijke ‘voorkant’. De expertise die is ontwikkeld daarmee, is uniek en kan voor andere thema’s/ beschikbaar gesteld worden. En met de enorme hoeveelheid persoonsdata die is verzameld kunnen allerlei applicaties worden ontwikkeld. De WO2-thesaurus die wordt gebruikt en steeds weer wordt uitgebreid kan door instellingen worden gebruikt om hun eigen collecties uniform te ontsluiten. En we doen ervaring op met nieuwe digitale technieken en instrumenten op het gebied van datavisualisaties, bijvoorbeeld geografische kaarten, en infographics die ook in een museale setting of een mobiele applicatie kunnen worden ingezet. Ook kijken we waar we, in samenwerking met 1 of meerdere ‘verhalenvertellers’, projecten kunnen initiëren waarin met de data van Oorlogsbronnen.nl voor collega-instellingen museale, educatieve of andere publieksgerichte applicaties worden ontwikkeld.

Het opnieuw en veel meer inzetten op het (laten) gebruiken van data van Oorlogsbronnen.nl voor web-toepassingen en digitale applicaties met en van andere WO2-instellingen, is dan ook een speerpunt voor de komende jaren. Zo wordt in 2025 een Data story Dashboard WO2 ontwikkeld, en wordt onderzocht hoe op een of meerdere thema’s (waaronder het thema ‘onderduik’) specifieke online kennishub’s kunnen worden ingericht. Daarnaast wordt in de komende periode een concept uitgewerkt waarin op veel grootschaligere schaal wijze dan dusverre mogelijk is, fulltext doorzoekbaar gemaakte oorlogsarchieven op een geavanceerd digitaal platform aan een groot publiek beschikbaar gesteld kunnen worden. Dit digitale platform zal autonoom naast Oorlogsbronnen.nl ‘draaien’, maar daar wel een verbinding mee hebben.

2.3 Projecten

- **Oorlog voor de Rechter**

Het project Oorlog voor de Rechter beoogt de digitalisering en online presentatie van een van ‘s lands meest geraadpleegde oorlogsarchieven: het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging. In dit 3,8 strekkende kilometer archief bevinden zich de dossiers van personen die verdacht werden van collaboratie met de Duitsers tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het project is in meerdere opzichten grensverleggend;

- thematisch, omdat het over een grotendeels verzwegen deel van de geschiedenis gaat,
- technisch, omdat op grote schaal AI-technologie wordt ingezet om het archief doorzoekbaar te maken en (semi-)geautomatiseerd te contextualiseren,
- juridisch/ethisch, omdat bij de online publicatie van het archief juridisch/ethisch onontgonnen

terrein wordt betreden, hetgeen ook voor andere oorlogscollecties consequenties kan hebben en in het maatschappelijk debat niet onbesproken blijft.

WO2Net maakt onderdeel uit van een consortium met als andere partners het Nationaal Archief, het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies en het Huygens Instituut.

WO2Net levert de algemeen projectleider, de communicatieadviseur, de werkpakketleider voor de onderdelen autotranscriptie en digitale beschikbaarstelling (ontwikkeling website OvdR), een technisch dataspecialist, een projectsecretaris en een thesaurusspecialist.

- **PIED/OnsLand**

Sinds 2022 is binnen het Programma Indisch Erfgoed Digitaal (PIED) gewerkt aan het digitaliseren, aansluiten en verrijken en presenteren van collecties met betrekking tot de geschiedenis van Nederlands-Indië/Indonesië. Oktober 2024 is de website Onsland.nl gelanceerd. WO2Net voert het technisch beheer en koppelt nieuwe collecties aan dit digitale platform. Daarnaast zijn we betrokken bij het vervolgproject PIED educatie.

- **Overige projecten**

WO2Net is met diverse organisaties bezig met het opzetten van nieuwe projecten, altijd met een digitale component en met als doel de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog dichtbij het Nederlandse publiek te brengen. De fasen waarin die projecten 'in de steigers' staan variëren, en ook de mate waarin externe additionele financiering hiervoor is vereist. In de brochure 'WO2Net, weet ons te vinden voor...' is aangegeven op welke gebieden WO2Net graag samenwerkt in nieuwe initiatieven.